

AKTUALNE PROBLEMY HYDROGEOCHEMII

Konferencja naukowa Instytutu Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej
Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego
i Sesja Jubileuszowa Profesor dr hab. Aleksandry Macioszczyk
Warszawa, 17.11.2006

Profesor Aleksandra Macioszczyk — czołowy badacz polskiej hydrogeologii

Pani Profesor Aleksandra Macioszczyk karierę naukową związała z Wydziałem Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Tu skończyła studia, uzyskując tytuł magistra geologii stratygraficzno-poszukiwawczej, oraz, trudno w to uwierzyć, prawie 50 lat temu podjęła pracę zawodową. Rozpoczęła w 1957 r. pracę na Wydziale Geologii UW przerwała ze względów rodzinnych i po krótkotrwałej przerwie podjęła nowe wyzwanie zawodowe w Gospodarstwie Pomocniczym Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Przez cztery lata zajmowała się rozwiązywaniem praktycznych zagadnień hydrogeologicznych — zwykle nietuzinkowych. Dalsze cztery lata to Studia Doktoranckie w Polskiej Akademii Nauk, po przyjęciu zaszczytnej propozycji profesora Zdzisława Pazdro.

W roku 1969 na podstawie rozprawy doktorskiej pod tytułem *Charakterystyka tła hydrochemicznego wód podziemnych występujących w utworach miocenu Niżu Polskiego*, napisanej pod kierunkiem naukowym profesora Zdzisława Pazdro, uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych.

Już jako doktor wróciła na Uniwersytet Warszawski, gdzie w kierowanym przez profesora Z. Pazdro Zakładzie Hydrogeologii przechodziła kolejne szczeble kariery zawodowej naukowca i nauczyciela akademickiego.

W 1978 r. na podstawie rozprawy pt. *Chemizm wód trzeciorzędowych i kredowych oraz jego geneza w zachodniej części niecki mazowieckiej* Aleksandra Macioszczyk uzyskała stopień doktora habilitowanego oraz stanowisko docenta.

Jej zaangażowanie naukowe zaowocowało licznymi publikacjami zarówno w kraju, jak i zagranicą, a w 1991 roku z rąk prezydenta RP Lecha Wałęsy otrzymała tytuł profesora nauk przyrodniczych. Kontynuowała pracę w Instytucie Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej Wydziału Geologii UW na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a od 1996 r. profesora zwyczajnego.

Podczas swojej długoletniej pracy na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, poza wszechstronną działalnością naukowo-dydaktyczną, społeczną i organizacyjną, Aleksandra Macioszczyk pełniła wiele odpowiedzialnych funkcji kierowniczych. Między innymi w latach 1979–1982 była wicedyrektorem Instytutu Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej, a w latach 1989–1997 organizatorem i dyrektorem Uniwersyteckiego Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym. Stworzyła jedyny w Polsce Zakład Hydrogeochemii i kierowała nim przez wiele lat. Jest członkiem i przewodniczącą licznych komisji nauko-

Ryc. 1. Prof. dr hab. Aleksandra Macioszczyk. Fot. M. Macioszczyk

wych, społecznych i organizacyjnych, długoletnim członkiem Rady Wydziału Geologii oraz Rady Naukowej Instytutu Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej. Profesor Aleksandra Macioszczyk od wielu lat działa także w Komitecie Narodowym *International Association of Hydrogeologists* oraz w Komisji Hydrogeologii Komitetu Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk.

Główny nurt badań naukowych, którymi zajmowała się Prof. Aleksandra Macioszczyk, to hydrogeochemia — dziedzina wyraźnie zaniedbana w kraju. Stąd też Jubilatka podjęła starania o nawiązanie naukowych kontaktów zagranicznych, uwieńczone kilkoma wyjazdami na sympozja i kongresy naukowe oraz 6-letnią bezpośrednią współpracą naukową z Uniwersytetem Łomonosowa w Moskwie, a ponadto kilkoma stażami we Francji i w Belgii. Z tych ostatnich, realizowanych w formie stypendiów rządów francuskiego i belgijskiego, wyniosła szerszą znajomość nowoczesnych metod badawczych, przy czym za szczególnie wartościowe uważa inspirujące myśli naukowe profesora H. Schoekera.

Profesor dr hab. Aleksandra Macioszczyk jest niekwestionowanym autorytetem naukowym w dziedzinie hydrogeologii, opiniowała i recenzowała wiele projektów naukowych, dokumentacji oraz opracowań, zarówno z ramienia

Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych działającej przy Ministerstwie Środowiska, jak i Komitetu Badań Naukowych oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest również recenzentem i konsultantem naukowym licznych projektów aktów prawnych, skryptów i podręczników akademickich, a także redaktorem naukowym opracowań kartograficznych, w tym *Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1 : 50 000*.

Zyskała ogromne uznanie w środowisku hydrogeologów, stąd wielokrotnie była członkiem komitetów naukowych na konferencjach i kongresach, zwłaszcza najważniejszej dla społeczności hydrogeologów polskich, odbywającej się cyklicznie konferencji Współczesne Problemy Hydrogeologii.

Działalność naukową Pani Profesor cechuje wszechstronność i umiejętność wiązania zagadnień teoretycznych i praktycznych. Jest twórcą nowoczesnej geochemii wód podziemnych i prekursorem rozwoju hydrogeochemii w Polsce. Jej zainteresowania badawcze dotyczą szeroko pojętych zagadnień hydrogeochemicznych, w tym wpływu czynników geogenicznych i antropogenicznych kształtujących procesy geochemiczne zachodzące w wodach podziemnych, metod oceny zmian chemizmu wód podziemnych w badaniach regionalnych, monitoringu jakości wód podziemnych, wyznaczania i analizy tła hydrogeochemicznego i klasyfikacji anomalii hydrogeochemicznych, oceny zagrożenia jakości wód podziemnych w warunkach regionalnych i lokalnych oraz wielu innych zagadnień. Zapoczątkowała badania dotyczące hydrogeochemii dynamicznej, rozpatrując skomplikowane układy wzajemnego oddziaływania woda–minerały–gazy–substancje organiczne w środowisku adwekcyjno-dyfuzyjnym wód podziemnych. Wyniki tych prac są szeroko wykorzystywane w praktyce hydrogeologicznej.

Niewątpliwym osiągnięciem Pani Profesor jest stworzenie w Polsce własnej szkoły z liczącym się dorobkiem Jej uczniów, szkoły, w której podstawowym elementem spajającym wyniki badań geologicznych, hydrogeologicznych i chemicznych jest model geochemiczny — model, który stał się standardem oraz głównym instrumentem badacza interpretującego procesy decydujące o ewolucji składu chemicznego wód.

Dorobek wydawniczy Aleksandry Macioszczyk jest bardzo bogaty, obejmuje dziewięćdziesiąt opublikowanych oryginalnych prac naukowych, które ukazały się w Polsce i za granicą. Jest autorką, współautorką i redaktorem naukowym kilku podstawowych podręczników akademickich z dziedziny hydrogeochemii (pierwszego polskiego i jednego z pierwszych w Europie) oraz hydrogeologii:

- ❑ *Hydrogeochemia* (1987);
- ❑ *Słownik hydrogeologiczny* (1997, 2002);
- ❑ *Hydrogeochemia strefy aktywnej wymiany wód podziemnych* (2002);
- ❑ *Hydrogeologia stosowana* (2006).

Ryc. 2. Profesor Aleksandra Macioszczyk wraz z pracownikami Zakładu Hydrogeochemii Wydziału Geologii UW. Fot. Arch. IHIGI Wydz. Geol. UW

Książki i artykuły, których Profesor Aleksandra Macioszczyk jest autorką lub współautorką, są ogromnymi osiągnięciami naukowymi, umożliwiają i inspirują inne badania naukowe, a także są niezwykle ważne w prowadzonej dydaktyce. Cechą wspólną całego dorobku naukowego Jubilatki jest zapisany w nim stopniowy, ale konsekwentny, rozwój myśli badawczej, zespolony z umiejętnościami prezentacji wyników badań oraz ich dokumentowania.

Jako ceniony i niezwykle aktywny dydaktyk wielką uwagę poświęca Pani Profesor prowadzonym wykładom, seminariom i ćwiczeniom, które starannie przygotowuje i stale unowocześnia, korzystając z oryginalnego programu oraz nowych metod badawczych. Poza macierzystą uczelnią nadal prowadzi zajęcia dydaktyczne, między innymi na Wydziale Ekologii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie.

Profesor Aleksandra Macioszczyk szczególnie wiele czasu poświęca swoim magistrantom i doktorantom, łącznie pod Jej kierunkiem dyplom magisterski uzyskało 80 osób, w tym kilkanaście ze specjalizacji ochrona środowiska. Wypromowała również 8 doktorów, z których część uzyskała już samodzielność naukową. Obecnie sprawuje opiekę naukową nad dwoma słuchaczami studiów doktorskich Wydziału Geologii. Jest recenzentką wielu przewodów habilitacyjnych i doktorskich, opiniowała również dorobek naukowy licznych profesorów renomowanych polskich uczelni.

Działalność Profesor Aleksandry Macioszczyk została doceniona nagrodami Ministra Edukacji Narodowej, wielokrotnie nagrodami Rektora Uniwersytetu Warszawskiego, ponadto Jubilatce nadano wiele odznaczeń państwowych i resortowych, z których najbardziej ceni sobie Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Pani Profesor przekazuje nam, swoim uczniom, wiedzę, optymizm oraz radość poznawania. Dziękując gorąco za dotychczasowe dokonania, które stały się źródłem twórczej inspiracji i godnym naśladowania wzorem dla wielu pokoleń polskich hydrogeologów, życzymy dużo zdrowia oraz nieustającej aktywności naukowej.

Ewa Krogulec & Jerzy J. Małecki